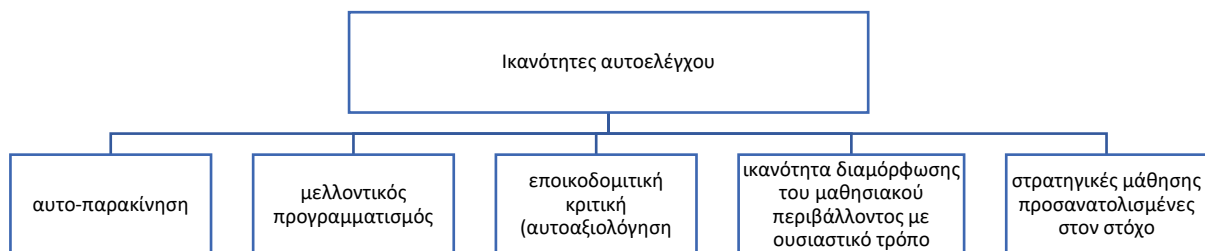

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Ανάμεσα στα βασικά θεμέλια της Προσωπικά Οργανωμένης Μάθησης είναι η έρευνα του Albert Bandura από τις αρχές της δεκαετίας του 1940, ειδικά η Κοινωνική Γνωσιακή Θεωρία Μάθησης και το έργο του για τον αυτοέλεγχο. Αυτές οι εργασίες και τα πορίσματα βοήθησαν να τραβήξουν την προσοχή των ειδικών σε ένα σημαντικό πρόβλημα: Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1970, ήταν σύνηθες να αποδίδεται η μαθησιακή επιτυχία σε ατομικές ικανότητες όπως η ευφυΐα, οι κινητικές δεξιότητες, η μνήμη ή το μαθησιακό περιβάλλον. Στην πραγματικότητα, όμως, αποδείχθηκε ότι πολλοί μαθητές δεν απέδωσαν πειστικά ή έστω απέτυχαν παρά αυτές τις ιδιότητες τους. Αντίθετα, οι ικανότητες αυτοελέγχου αποδείχθηκαν πολύ πιο σημαντικές για την επιτυχία της μάθησης. Αυτές περιλαμβάνουν δεξιότητες όπως η αυτο-παρακίνηση, ο μελλοντικός προγραμματισμός και η εποικοδομητική κριτική (αυτοαξιολόγηση). Επιπλέον, οι ιδιαίτερα επιτυχημένοι μαθητές μπόρεσαν να διαμορφώσουν το μαθησιακό τους περιβάλλον με ουσιαστικό τρόπο και να εφαρμόσουν στρατηγικές μάθησης προσανατολισμένες στον στόχο. Σύμφωνα με την εικόνα του εαυτού τους, ήταν αυτόνομοι, ικανοί και με αυτοπεποίθηση. Ένα τρέχον εμπειρικό ερευνητικό πρόγραμμα για την προώθηση της χαρισματικότητας και των υψηλών ικανοτήτων στη Γερμανία κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι η διάθεση του μαθητή ήταν πιο σημαντική από την ευφυΐα για τη σχολική επιτυχία. Αυτά τα ευρήματα της έρευνας οδηγούν στο ερώτημα πώς οι δάσκαλοι και οι εκπαιδευτές κατά την εκπαίδευση ενηλίκων μπορούν να προωθήσουν αυτές τις δεξιότητες.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΥΤΟ-ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Ακολουθούν οι πιο σημαντικές λέξεις-κλειδιά από το παραπάνω κείμενο:

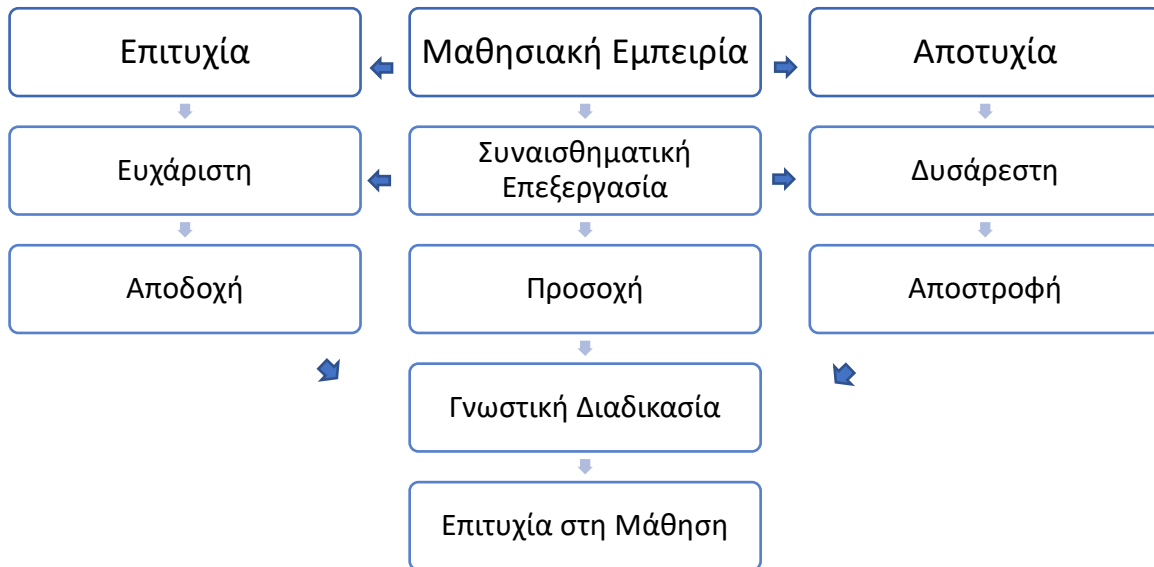
Εάν τώρα λάβουμε αυτά τα μεμονωμένα σημεία ως αποστολή, μπορούμε να εξετάσουμε μαζί στη συνέχεια, πώς μπορούμε να προωθήσουμε αυτές τις δεξιότητες στους συμμετέχοντες μας!

ΑΥΤΟ-ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ

Το πόσο ικανό είναι ένα άτομο να μάθει, εξαρτάται μεταξύ άλλων, από τις εμπειρίες που είχε με τη μάθηση στη ζωή του μέχρι στιγμή. Αν κάποιος συσχετίσει τη μάθηση με την επιτυχία, αυτοί οι συσχετισμοί προκαλούν ευχάριστα συναισθήματα. Αυτή η θετική διάθεση ενθαρρύνει το κίνητρο να θέλουμε να αποκτήσουμε νέες γνώσεις και έτσι έχει άμεση επίδραση στις μαθησιακές διαδικασίες. Τελικά, τα συναισθήματα ελέγχουν την προσοχή μας καθώς και το πώς και τι θέλουμε να μάθουμε.

ΕΠΙΡΡΟΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΜΑΘΗΣΗ

Το παρακάτω γράφημα απεικονίζει τη σχέση μεταξύ των εμπειριών, των σχετικών συναισθημάτων και του αντίκτυπου που έχει στα κίνητρα και τη μάθηση

Το γεγονός ότι οι προηγούμενες μαθησιακές εμπειρίες έχουν τεράστια επιρροή στα εκπαιδευτικά κίνητρα, συχνά παραβλέπεται. Τα μοντέλα κινήτρων συχνά στοχεύουν - όπως υποδηλώνει η λέξη - στους στόχους, τι θέλει κάποιος να επιτύχει και ποια βήματα είναι απαραίτητα για αυτό. Έχει διαπιστωθεί μέσω της εμπειρίας ότι ειδικά οι εκπαιδευτικά μειονεκτούσες ομάδες βρίσκονται για άλλη μια φορά σε μειονεκτική θέση από τέτοια μοντέλα κινήτρων, επειδή αυτά τα μοντέλα δεν λαμβάνουν υπόψη τα εμπόδια που στέκονται εμπόδιο στη μάθηση.

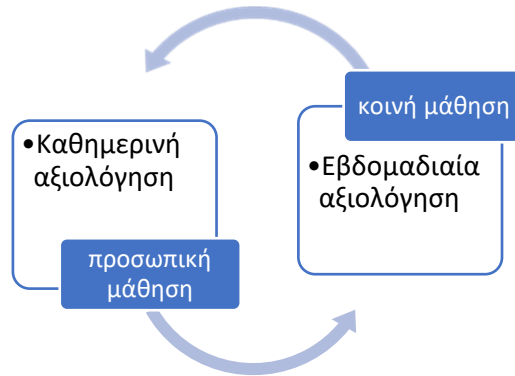
Ως εκ τούτου, συνιστούμε σε αυτό το σημείο να αναλογιστείτε πρώτα με βιογραφικές μεθόδους τις εμπειρίες που είχε κάποιος σε σχέση με τη μάθηση. Αυτό διευκολύνει την αντιμετώπιση των συναισθημάτων που παρεμβαίνουν στη μάθηση και ανοίγουν το δρόμο για νέες εμπειρίες.

Οι ακόλουθες ασκήσεις έχουν αποδειχθεί επιτυχείς στην πράξη:

• Το δέντρο της ζωής	• Πεποιθήσεις	• Συνένωση τάξης	• Θάλασσα της μάθησης
Αυτοβιογραφία 	Αυτοβιογραφία 	Αυτοβιογραφία 	Αυτοβιογραφία

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Για τον μελλοντικό προγραμματισμό, οι συμμετέχοντες πρέπει να έχουν επαρκείς δυνατότητες λήψης αποφάσεων σχετικά με τις ακόλουθες παραμέτρους: Στόχος, περιεχόμενο, μέθοδοι, τόπος και χρόνος. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι κάθε συμμετέχων στην ομάδα ασχολείται σωστά με τη διαδικασία σχεδιασμού, οι συμμετέχοντες πρέπει να αξιολογούν τακτικά και με δομημένο τρόπο τη δική τους μάθηση, καθώς και να εξετάζουν την κοινή μαθησιακή πορεία και να σχεδιάζουν περαιτέρω βήματα από κοινού.

Με αυτά τα εργαλεία, μπορεί κανείς να αξιολογήσει την τρέχουσα κατάσταση και να καθορίσει τα επόμενα μαθησιακά βήματα – και ατομικά και για την ομάδα εκμάθησης:

Το ημερολόγιο
μάθησης

Το συνέδριο
μάθησης

ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΙΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ (ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ)

Η προσωπικά οργανωμένη μάθηση χρειάζεται αυτοαξιολόγηση από την αρχή. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό εσείς ως εκπαιδευτής να προετοιμάσετε αυτό το όργανο στην αρχή ενός σεμιναρίου με τέτοιο τρόπο ώστε οι συμμετέχοντες να κατανοήσουν το νόημα και το σκοπό του και να μπορούν να σχολιάσουν. Η εμπειρία μας έχει δείξει ότι εσείς ως εκπαιδευτής συνεχώς αμφισβητείτε εδώ, επειδή αν και οι κανόνες για εποικοδομητική κριτική είναι πολύ απλοί και επομένως εύκολοι στην κατανόηση, πολύ λίγοι άνθρωποι καταφέρνουν πραγματικά να τους εφαρμόσουν και να τους τηρήσουν. Ως εκ τούτου, είναι λογικό να ασκείτε την εφαρμογή αυτών των απλών κανόνων με τους συμμετέχοντες.

Στην προσωπικά οργανωμένη μάθηση, η αυτοαξιολόγηση δεν χρησιμοποιείται μόνο για τη διευκόλυνση μεμονωμένων μαθησιακών εμπειριών. Σε αυτή τη μέθοδο, η ανατροφοδότηση χρησιμοποιείται επίσης για τον έλεγχο των διαδικασιών, δηλαδή έχει επίδραση στον περαιτέρω σχεδιασμό και το περιεχόμενο του σεμιναρίου.

Όταν δίνουν σχόλια και ειδικά όταν λαμβάνουν σχόλια, οι άνθρωποι συνήθως εγκαταλείπουν τη ζώνη άνεσής τους και εισέρχονται αμέσως στη ζώνη ανάπτυξής τους, όπου μπορούν να βιώσουν και να μάθουν νέα πράγματα.

Είχαμε καλή εμπειρία με το ακόλουθο εργαλείο για να καταστήσουμε σαφή τη δυνατότητα επικοινωνιακής κριτικής δια ζώσης στους συμμετέχοντες:

ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ JOHARI - ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΩΦΕΛΗΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΟΛΗ Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΘΗΣΗΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΩΦΕΛΗΘΕΙ ΑΠΟ ΑΥΤΗ:

Το παράθυρο Johari είναι ένα αποδεδειγμένο εργαλείο στη δυναμική της ομάδας. Αποτελείται από τα ακόλουθα τέσσερα τεταρτημόρια:

	Γνωστό σε εμένα	Άγνωστο σε εμένα
Γνωστό σε άλλους	<p>Δημόσιο Πρόσωπο</p> <p>Άλλοι λένε για εμένα →</p>	<p>Τυφλό Σημείο</p>
Άγνωστο σε άλλους	<p>Το μυστικό μου</p> <p>↑ Αποκαλύπτω</p>	<p>Άγνωστο</p>

Τα επιμέρους τεταρτημόρια του παραθύρου Johari παρουσιάζονται λεπτομερέστερα παρακάτω.

Δημόσιο πρόσωπο

Δημόσιο είναι όλα όσα αποκαλύπτει ένα άτομο για τον εαυτό του, δηλαδή ό,τι είναι γνωστό στον εαυτό του/της και στους άλλους, με άλλα λόγια: τα μέρη της προσωπικότητας που γίνονται ορατά προς τα έξω και αντιληπτά από τους άλλους. Αυτό περιλαμβάνει:

- εξωτερικά χαρακτηριστικά, όπως εμφάνιση, τρόποι ή σωματικές αντιδράσεις
- καθώς και - εφόσον αυτά είναι εξωτερικά εμφανή - προσωπικά χαρακτηριστικά, όπως φιλοδοξία ή δειλία, και
- εσωτερικές στάσεις, όπως η θρησκευτικότητα, η ηθική και οι ηθικές αξίες.

Αυτό το τμήμα του "παραθύρου" είναι συνήθως μάλλον μικρό σε σύγκριση με τα άλλα μέρη. Αυτό συμβαίνει γιατί είναι κυρίως οι μη δημόσιοι χώροι, με άλλα λόγια, οι μη συνειδητοί παράγοντες που καθορίζουν τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ανθρώπων.

Το μυστικό μου

Μυστικό είναι όλα όσα γνωρίζει και για τα οποία έχει επίγνωση ο ενδιαφερόμενος - δηλαδή όσα γνωρίζει αλλά είτε άθελά του δεν κάνει προσπάθεια σε άλλους είτε σκόπιμα τους κρύβει.

Τυφλό σημείο

Το «τυφλό σημείο» είναι ό,τι εκπέμπεται από το επηρεαζόμενο άτομο και γίνεται αντιληπτό από τον δέκτη χωρίς να το γνωρίζει το άτομο. Άλλοι αναγνωρίζουν συμπεριφορές και χαρακτηριστικά που το επηρεαζόμενο άτομο δεν αντιλαμβάνεται από μόνο του. Μέσω της εποικοδομητικής κριτικής από άλλους, οι πληροφορίες μπορούν να μεταφερθούν από το τυφλό σημείο στο «δημόσιο» τεταρτημόριο.

Άγνωστο

Άγνωστο είναι κάθε τι που δεν είναι γνωστό ούτε στον ενδιαφερόμενο ούτε στους άλλους.

Ο Joseph Luft, ένας από τους προγραμματιστές του παραθύρου Johari, περιγράφει έναν στόχο της μάθησης στη δυναμική της ομάδας ώστε να κάνει το κοινό πεδίο δράσης πιο διαφανές και ευρύτερο. Στο παράθυρο Johari, όσο το επάνω αριστερό πεδίο γίνεται μεγαλύτερο, τα άλλα τρία γίνονται μικρότερα.

Αποκάλυψη του εαυτού σου

- Η επικοινωνία και η ανταλλαγή των δικών του προβληματισμών, εμπειριών και κινήτρων με άλλους μειώνει την προσπάθεια που έπρεπε να καταβληθεί για μυστικότητα.
- Αυτό αυξάνει την ελευθερία και το εύρος δράσης κάθε ατόμου στο κοινό.

Μοιράζοντας τις παρατηρήσεις

- Μοιράζοντας παρατηρήσεις σχετικά με τα τυφλά σημεία απευθείας με αυτούς που επηρεάζονται (feedback), αποκτούν γνώση για τον εαυτό τους!
- Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να αντιληφθεί και να γεμίσει το ιδιωτικό και δημόσιο πεδίο δράσης του/της πιο συνειδητά.

Και οι δύο τρόποι αλληλοσυμπληρώνονται και βοηθούν επίσης στο να γίνει το ασυνείδητο συνειδητό και επομένως, διαχειρίσιμο.

Επιπλέον, ένας άλλος σημαντικός σκοπός της εποικοδομητικής κριτικής στο πλαίσιο της προσωπικά οργανωμένης μάθησης είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες κάτι για τον τρόπο που συνεργάζονται. Τέτοιες μαθησιακές εμπειρίες τους βοηθούν όλους να μάθουν πώς να συνεισφέρουν καλύτερα στην ομάδα, ενισχύοντας έτσι τις δεξιότητες ομαδικής εργασίας των συμμετεχόντων σας.

ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ

Για την αυτοεκτίμηση, χρησιμοποιούμε δύο εργαλεία στα σεμινάρια μας:

Το ημερολόγιο μάθησης

Το συνέδριο μάθησης

Ενώ το ημερολόγιο μάθησης βοηθά τους συμμετέχοντες του σεμιναρίου σας να συλλογιστούν βάσει δομημένων ερωτήσεων στο τέλος κάθε ημέρας του σεμιναρίου, όπως το πώς μπορούν να εμβαθύνουν σε όσα έμαθαν εκείνη την ημέρα, το συνέδριο μάθησης βοηθά να παρακολουθήσουν τη συνολική διαδικασία και να σχεδιάσουν με διαφάνεια το επόμενο βήμα μάθησης για την ομάδα.

ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΝΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΟΥΝ ΜΕ ΝΟΗΜΑ ΤΟ ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ας θυμηθούμε τις διαφορετικές παραμέτρους της προσωπικά οργανωμένης μάθησης. Παράμετροι που σχετίζονται με το σχεδιασμό του μαθησιακού περιβάλλοντος είναι:

Παράμετροι	Ορισμοί
Μέθοδοι	Διαφορετικά στυλ διδασκαλίας καθώς και διαφορετικούς τρόπους μάθησης.
Τοποθεσία	Ο ορισμός της μάθησης πρέπει να γίνει κατανοητός ως προς τα διαφορετικά στυλ διδασκαλίας, τους διαφορετικούς τρόπους μάθησης, τις εγκαταστάσεις σεμιναρίων, τα εργαστήρια κ.λπ., καθώς και τη φύση με όλους τους πόρους της.
Χρόνος	Πότε, για πόσο και πόσο συχνά μαθαίνει κανείς;

Ανάλογα με την ελευθερία που έχουν οι συμμετέχοντες σας να συμμετάσχουν στο σεμινάριο, μπορούν να προκύψουν οι ακόλουθες χρήσιμες δραστηριότητες για το σχεδιασμό του μαθησιακού περιβάλλοντος τους. Υποστηρίξτε τους συμμετέχοντες σας σε κάθε περίπτωση, ανάλογα με τις δυνατότητές τους, να σχεδιάσουν τον χώρο εργασίας τους στο σεμινάριο με τον καλύτερο πιθανό τρόπο!

- Ένας καλός χώρος εργασίας θα πρέπει να παρέχει την ευκαιρία για ησυχία, ώστε να μπορείτε να συγκεντρωθείτε για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Περιβάλλον χωρίς
περισπασμούς

- Είναι σημαντικό να έχετε αρκετό φως για να αποφύγετε την κούραση. Επιπλέον, η διάθεση φωτισμού μπορεί να έχει μεγάλη επίδραση στο πώς νιώθει κάποιος.

Καλός φωτισμός

- Ένα καλό σύστημα αρχειοθέτησης όχι μόνο κάνει την εργασία πολύ πιο αποτελεσματική, αλλά σας βοηθά επίσης να βρείτε γρήγορα αυτό που χρειάζεστε.

Καλό σύστημα αρχειοθέτησης

- Εάν δεν έχετε τα κατάλληλα υλικά για να τα παραδώσετε αμέσως, όχι μόνο χάνετε χρόνο, αλλά και συγκέντρωση. Κάθε φορά που πρέπει να ψάξετε για κάτι, χρειάζεται λίγος χρόνος για να μπει ξανά στη ροή!

Ετοιμο υλικό εργασίας

• Δείξτε στους συμμετέχοντες σας διαφορετικές μεθόδους μάθησης που χρησιμοποιούν τις χωρικές συνθήκες. Η μάθηση μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί εν κινήσει, για παράδειγμα περπατώντας σε ζευγάρια από την αφίσα εκμάθησης σε αφίσα εκμάθησης και συζητώντας μαζί το περιεχόμενο.

Ποικιλία μεθόδων

• Ένας καλός χώρος εργασίας προσφέρει αρκετό χώρο για ανάπτυξη ώστε να αποσπά όσο το δυνατόν λιγότερο την προσοχή. Το μυαλό μας ξεφεύγει πολύ εύκολα όταν το περιβάλλον είναι γεμάτο συναρπαστικούς περισπασμούς. Για το λόγο αυτό, καλό είναι να σχεδιάσετε τον δικό σας χώρο εργασίας ώστε να είναι σχετικά αραιός και λειτουργικός.

Δημιουργικός και άνετος χώρος

• Θα πρέπει να αισθάνεστε άνετα στο χώρο εργασίας σας - ειδικά αν θέλετε να μάθετε εκεί! Δώστε στους συμμετέχοντες σας την ευκαιρία να κάνουν τον χώρο εργασίας τους λειτουργικό αλλά και προσωπικό. Αυτή είναι μια λεπτή γραμμή, αλλά είναι πολύ σημαντική. Ιδιαίτερα κατάλληλες ενέργειες είναι, για παράδειγμα, μερικά φυτά ή μερικές λιγότερο αποσπασματικές εικόνες που δίνουν στον χώρο τη δική του σφραγίδα!

Μην ξεχνάτε τον παράγοντα της καλής αίσθησης

• Εάν θέλετε ή πρέπει να εργαστείτε δημιουργικά, χρειάζεστε τη δυνατότητα να βάλετε γρήγορα τις σκέψεις σας σε χαρτί. Είναι καλό να έχετε την ευκαιρία να εργαστείτε με το χώρο και να αναπτύξετε σκέψεις σε έναν μικρό πίνακα ή pinboard για παράδειγμα. Άλλες δυνατότητες είναι: υπενθυμίσεις που κολλάνε στον τοίχο, χαρτί αφίσας που μπορείτε να κρεμάσετε, ένα ρολό χαρτιού flipchart που μετατρέπει το πάτωμα σε μαυροπίνακα, λίγους μαρκαδόρους και ένα παράθυρο!

Δυνατότητες οπτικοποίησης και δόμησης

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΟΝ ΣΤΟΧΟ

Πολλοί ενήλικες πρέπει να μάθουν να μαθαίνουν στην ηλικία τους. Και εδώ, οι εκπαιδευτικά μειονεκτούσες ομάδες επηρεάζονται ιδιαίτερα. Έτσι, πριν να ξεκινήσετε την προσωπικά οργανωμένη μάθηση με μια ομάδα, είναι περισσότερο από σκόπιμο να επεξεργαστείτε διαφορετικές τεχνικές μάθησης με τους συμμετέχοντες.

Ως εκπαιδευτής στην εκπαίδευση ενηλίκων, έχετε μια ποικιλία διαφορετικών τεχνικών μάθησης στη διάθεσή σας. Έχουμε απαριθμήσει μόνο έναν μικρό αριθμό μεθόδων που είναι χρήσιμες στην πράξη.

•Οι περισσότεροι συμμετέχοντες στο σεμινάριο θεωρούν χρήσιμο να συνοψίσουν ένα κείμενο ή τα περιεχόμενα του φακέλου του σεμιναρίου και να το αναπαράγουν με δικά τους λόγια. Τα χρώματα και οι σημάνσεις σηματοδοτούν τα πιο σημαντικά αποσπάσματα και βοηθούν το μάτι να προσανατολιστεί.

Περιλήψεις

•Προτείνετε στους συμμετέχοντες σας να συλλέξουν δύσκολες λέξεις με τον αντίστοιχο ορισμό τους σε μια λίστα. Εάν ένας συμμετέχων ξεχάσει τη λέξη ή τη σημασία της, μπορεί γρήγορα να την αναζητήσει. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες θα μάθουν τις άγνωστες λέξεις ενώ τις αναζητούν και θα αντιγράψουν τις επεξηγήσεις.

Συλλέξτε τεχνικούς όρους

•Οι χάρτες σκέψης, τα διαγράμματα ή οι πίνακες είναι ένας εξαιρετικός τρόπος δόμησης και απεικόνισης του εκπαιδευτικού υλικού. Οι συμμετέχοντες μπορούν να τα σχεδιάσουν σε μια μεγάλη αφίσα και να την κρεμάσουν σε εμφανές σημείο.

Αφίσες Εκμάθησης

•Βοηθήστε τους συμμετέχοντες σας να χωρίσουν το εκπαιδευτικό υλικό σε μέρη. Πρέπει να είναι δυνατή η επεξεργασία όσων έχουμε μάθει. Αυτό απαιτεί χρόνο και διαίρεση.

Διαίρεση

